

İstanbul Sanayi Odası
Basın Bülteni

İSTANBUL SANAYİ ODASI
“TÜRKİYE’NİN İKİNCİ 500
BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU-2015”
ARAŞTIRMA SONUÇLARINI AÇIKLADI

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Haziran başında kamuoyu ile paylaştığı “İSO Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015” araştırmasının ardından, araştırmanın ikinci ayağı olan “Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması”nın 2015 yılı sonuçlarını açıkladı.

Sıralama ölçütü olarak şirketlerin üretimden satışlarının kullanıldığı İSO Türkiye’nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015 araştırmasının, temel bazı verileri şu şekilde ortaya çıktı.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Temel Göstergeler

	2012		2013		2014		2015		Değişim (%)		
	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	Tutar (Milyon TL)	Pay (%)	2013/2012	2014/2013	2015/2014
Üretimden Satışlar (Net)	57.157	88,1	63.641	86,5	71.824	87,7	75.642	86,6	11,3	12,9	5,3
Faaliyet Karı (Zararı)	3.591	5,5	5.367	7,3	6.182	7,5	7.409	8,5	49,5	15,2	19,9
Finansman Giderleri	1.563	2,4	2.716	3,7	2.581	3,2	3.785	4,3	73,8	-5,0	46,6
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar (EBITDA)	-	-	6.933	9,4	8.905	10,9	10.375	11,9	-	28,4	16,5
Dönem Karı (Zararı) (V.Ö.)	3.161	4,9	2.206	3,0	4.547	5,6	4.394	5,0	-30,2	106,2	-3,4

Not: Paylar net satışlara göre hesaplanmıştır.

2015 yılında İSO İkinci 500’ü oluşturan sanayi şirketlerinin 2014 yılında 71,8 milyar lira olan üretimden net satışları 2015 yılında yüzde 5,3 oranında artarak 75,6 milyar TL olarak gerçekleşti. Bu veriler, enflasyon

ve GSYH deflatörü ile karşılaştırıldığında, 2015 yılında sanayi büyümesinin sınırlı kaldığını ortaya koydu.

İSO İkinci 500'de FAVÖK mutlak büyüklüğü, 2015'te 10,4 milyar TL olarak hesaplandı. 2014 yılında bu büyüklük 8,9 milyar TL idi. Böylece İSO İkinci 500, bir önceki yıla göre FAVÖK büyüklüğünü yüzde 16,5 oranında artırdı. Kısacası sanayiciler, son iki yılda FAVÖK oranlarındaki iyileşmeye ağırlık vererek 2014 ve 2015 yıllarında İSO İkinci 500'ün FAVÖK oranlarını iyileştirme başarısı gösterdi.

2015 yılında sanayicilerimiz esas faaliyetlerinden elde ettiği karını da 2014 yılına göre artırdı. Faaliyet karının net satışlara oranı son yılların en yüksek düzeyi olan yüzde 8,5'e ulaştı. Böylece sanayici 2014 yılında 6,2 milyar TL olan faaliyet karını yüzde 19,9'luk bir artışla 7,4 milyar TL'ye çıkarmayı başardı.

Fakat benzer şekilde finansman giderleri de artarak net satışlara oranla yüzde 3,2'den yüzde 4,3'e, yani 2 milyar 581 milyon liradan 3 milyar 785 milyar liraya yükseldi. Sonuç olarak faaliyet karlarındaki artışa rağmen finansman giderlerindeki yüksek artışın etkisiyle, İSO İkinci 500'ün karlılıklarında da, tıpkı İSO Birinci 500'deki gibi düşüş yaşandı.

Bu sonuçlar, İSO 500'de de görülen finansman gideri sorununun, İkinci 500 Büyük'te de kendini gösterdiğini ortaya koydu. Sanayiciler binbir emekle oluşturdukları faaliyet karının büyük bölümünü finansman gideri olarak harcamak zorunda kaldı. Finansman giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 46,6 artması bunu açıkça gösterdi. Sanayici elde ettiği 7,4 milyar TL'lik faaliyet karının 3,8 milyar lirasını, bir başka ifadeyle yüzde 51,1'ini, finansman gideri olarak harcadı.

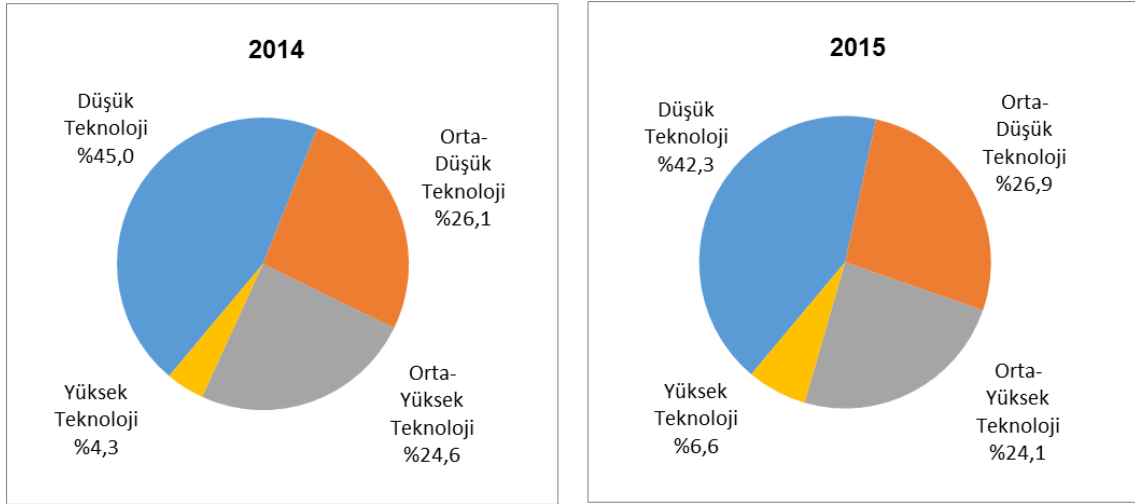
İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Finansman Giderleri/ Faaliyet Karı

	2012	2013	2014	2015
Finansman Giderleri (Milyon TL)	1.563	2.716	2.581	3.785
Faaliyet Karı (Zararı) (Milyon TL)	3.591	5.367	6.182	7.409
Finansman Giderleri / Faaliyet Karı (%)	43,5	50,6	41,8	51,1

Sanayicinin yaşadığı finansman sıkıntısı, İSO İkinci 500 verilerinin ortaya koyduğu bu tablo ile biraz daha açıkça görülüyor. Tıpkı İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda olduğu gibi İSO İkinci 500'de de sanayicinin AR-GE yaparak, yatırım yaparak, istihdam yaratarak, risk alarak kazandığı paranın yarısından fazlasını, yüzde 51,1'ini, finansman gideri olarak kaybettiği anlaşılıyor.

Tabloda da görüleceği gibi sanayiciler esas faaliyet karlarını önemli oranda artırma başarısını gösteriyor. Fakat finansman giderlerindeki artışlar bu karlılıkları eritiyor. Bunun sonucunda dönem kar ve zarar toplamı, 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3,4 oranında azalarak 4,5 milyar TL'den 4,4 milyar TL'ye gerilemiş bulunuyor.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Teknoloji Yoğunluklarına Göre Yaratılan Katma Değer Dağılımı (%)

İSO İkinci 500'ün teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımına baktığımızda en sevindirici gelişme, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payının bir önceki yıla göre artmış olması olarak görüldü. 2014 yılında yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun yüzde 4,3 olan payı, 2015 yılında yüzde 6,6'ya yükseldi.

Bu itibarla İSO 500'de orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı yüzde 22,1'de kalırken, İSO İkinci 500'de bu payın artarak yüzde 30,7 olması önemli bir göstergedir.

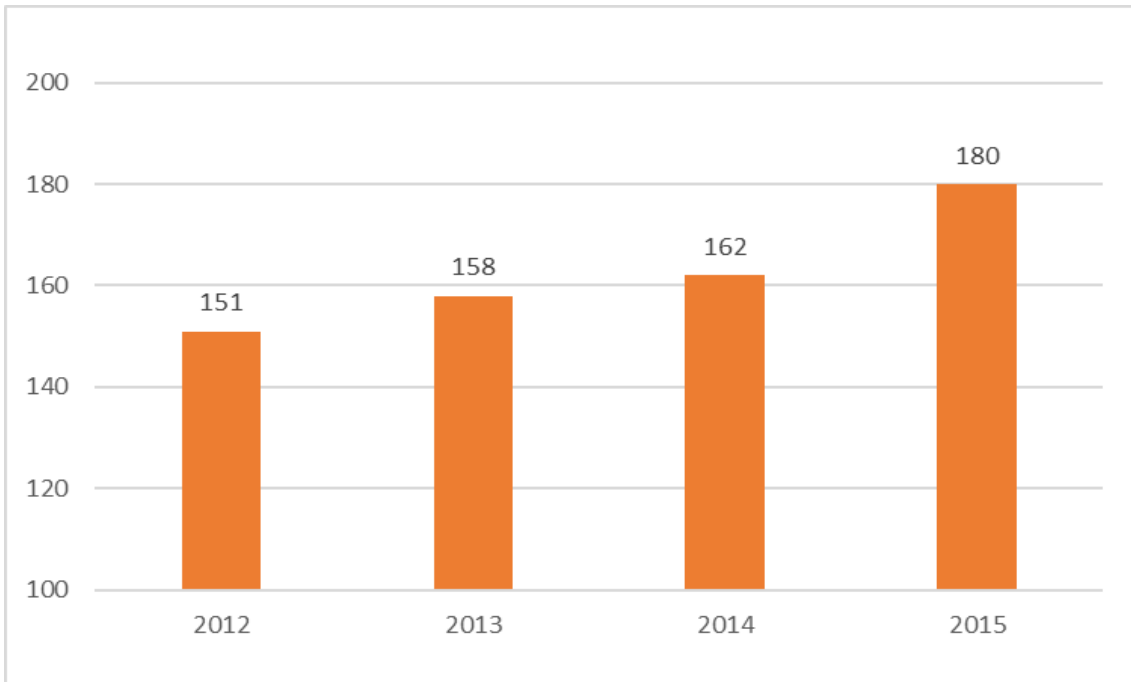
Şirketlerin teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer dağılımında en yüksek payı yüzde 42,3 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu aldı. Bu grubun 2014 yılı payı yüzde 45'ti. İSO İkinci 500 içinde yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek ikinci payı yüzde 26,9 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler grubu oluşturdu. Bu grubun 2014 yılı payı da yüzde 26,1'di. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2014 yılında yüzde 24,6 iken 2015 yılında yüzde 24,1'e indi.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda AR-GE Harcamaları

	Anket Verileri		
	2013	2014	2015
AR-GE Harcamaları (TL)	172.797.594	223.435.174	283.596.173
AR-GE Harcamaları/Üretimden Satışlar (%)	0,27	0,31	0,37

2015 yılında anket yoluyla elde edilen veriler, İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun AR-GE harcamalarının 283,6 milyon TL olduğunu ortaya koydu. Bu rakam 2014 yılındaki anket verileri ile ölçülen 223,4 milyon TL tutarındaki AR-GE harcamalarına göre yüzde 26,9 oranında bir artış ifade ediyor. 2015 yılında anket verileri ile toplanan AR-GE harcamalarının üretimden satışlara oranı da 2014 yılında yüzde 0,31 iken 2015 yılında da yüzde 0,37 oldu.

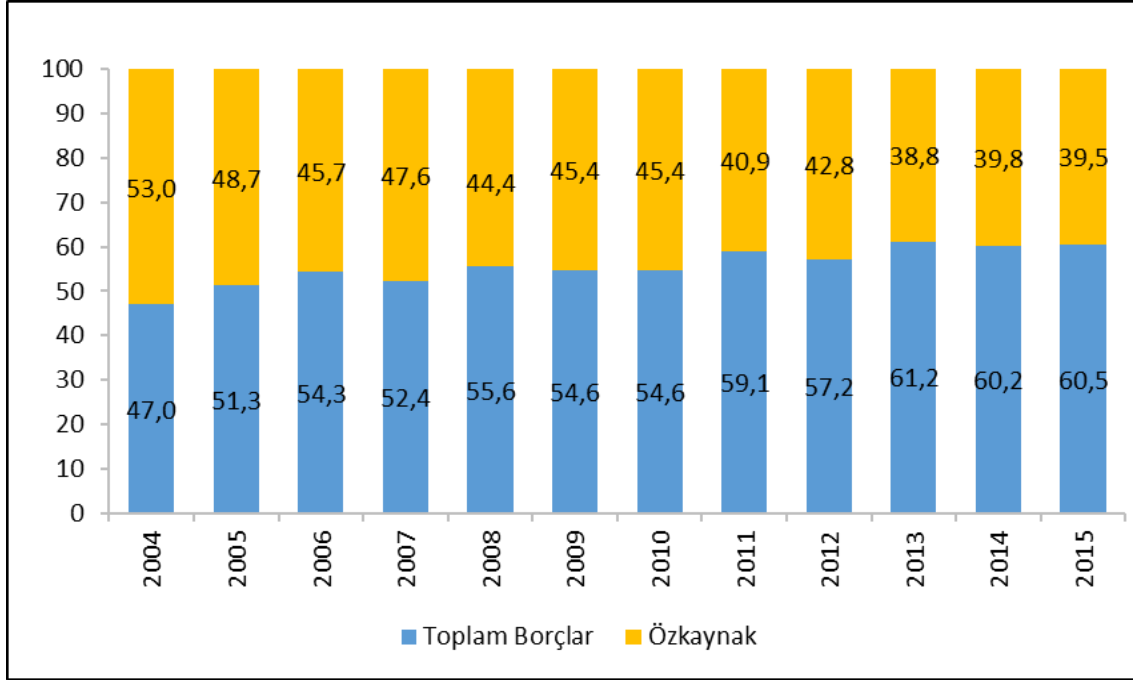
İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda AR-GE Harcaması Bulunan Kuruluşların Sayısı (Adet)

AR-GE harcaması yapan kuruluşların sayısına baktığımızda, bu konuda da artan bir ilgi olduğu dikkat çekti. Bu verideki 2012 yılından bu yana ortaya çıkan rakamlar, sanayi kuruluşlarının her geçen yıl AR-GE harcamalarına biraz daha fazla katılım gösterdiğini ortaya koydu. Son dört

yıldır istikrarlı bir şekilde artan bu rakam bir önceki yıla göre 18 şirket daha artarak 180'e çıktı.

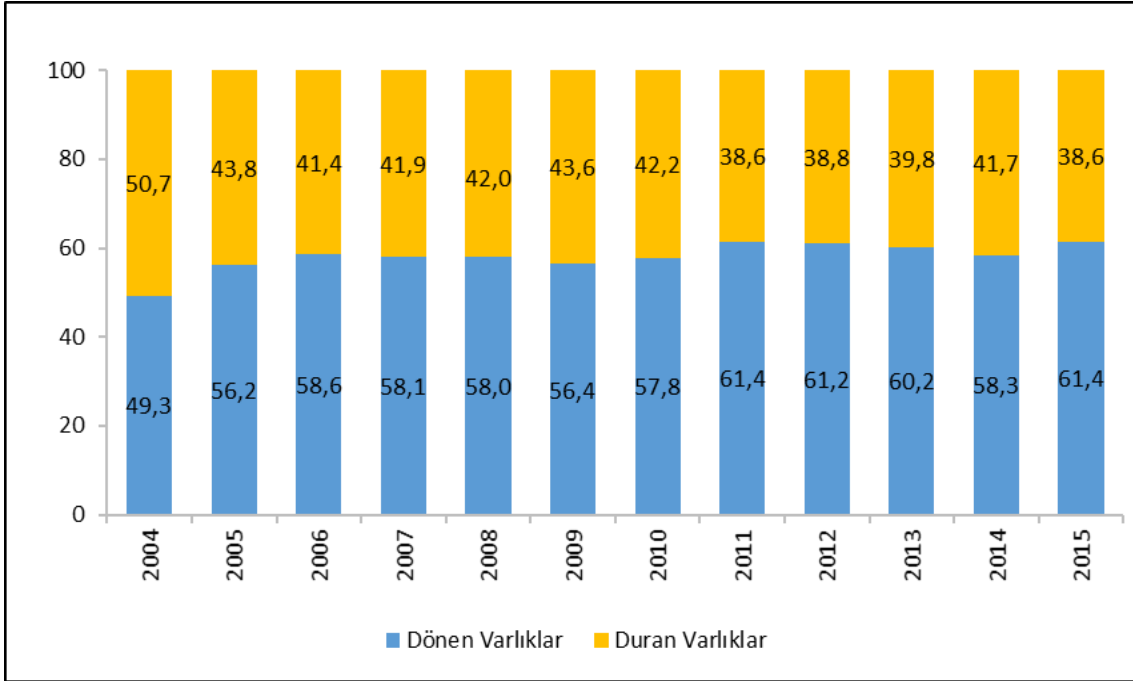
İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Borç/Özkaynak İlişkisi

Grafikte de görüldüğü gibi 2015 yılında özkaynakların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 39,5'e indi, toplam borçların payı yüzde 60,5'e yükseldi.

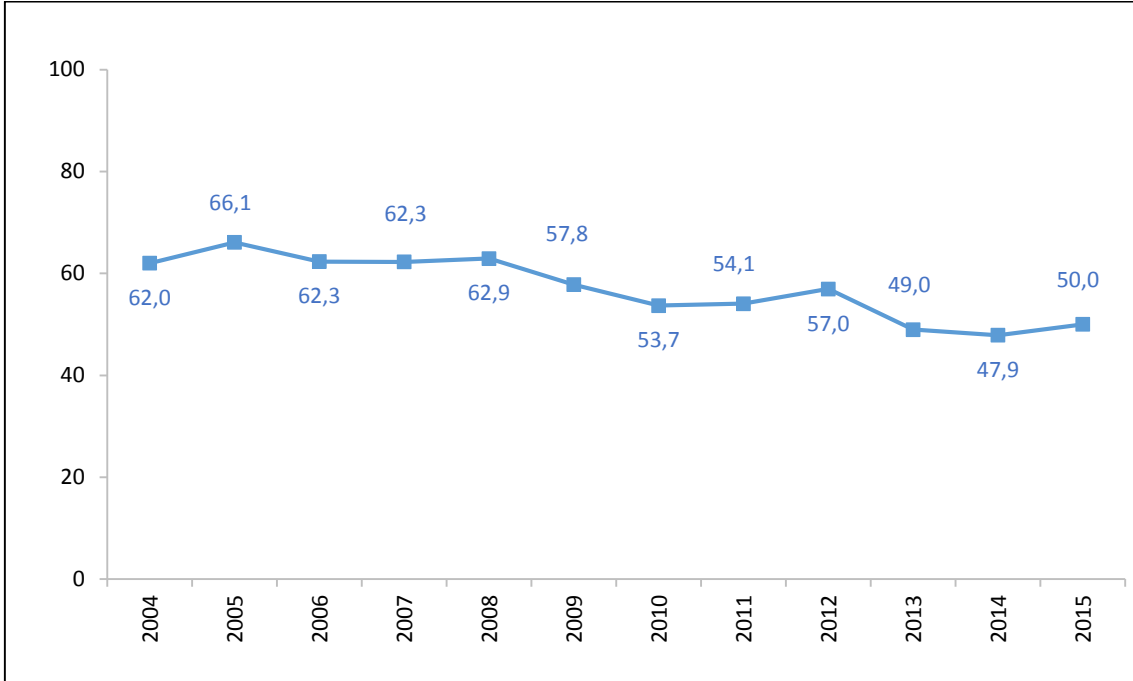
Bu veriler İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun, küresel gelişmelerin de etkisiyle 2015 yılında yaşanan mali dalgalanmalardan olumsuz etkilendiğini gösterdi. Buna bağlı olarak sanayi kuruluşlarının 2015 yılındaki özkaynak olanaklarının yeni yatırımları için zayıf kaldığı görüldü.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Dönen ve Duran Varlıklar İlişkisi

Sanayimiz ile ilgili göstergelerden biri de duran varlıklar ile dönen varlıklar arasındaki dögüdür. 2015 yılında duran varlıkların toplam varlıklar içindeki payı yüzde 38,6 iken, dönen varlıkların payı da yüzde 61.4 olarak tespit edildi. Bu veri, İSO İkinci 500 Büyük Kuruluşu'nun 2015 yılındaki yatırımlarını istenen ölçüde artıramadığını gösterdi.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Kısa Vadeli Mali Borçlar/Mali Borçlar (%)

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun borçlanma yapısına bakıldığında, sanayi kuruluşlarının uzun vadeli borçlanmakta zorlandıkları görüldü. Bu çerçevede İSO İkinci 500'ün kısa vadeli mali borçları yüzde 12,5 arttı. Uzun vadeli mali borçlardaki artış oranı ise yüzde 3,3 oldu.

Bu da sanayi kuruluşları açısından uzun vadeli kaynak bulma imkânının azaldığına işaret etti. İSO İkinci 500'de kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlara oranı da yüzde 50 olarak gerçekleşti.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Kar/Zarar Eden Kuruluşlar Sayısı (Adet)

	Dönem Karı (V.Ö.)/Zararı	
	Kar (Adet)	Zarar (Adet)
2004	406	94
2005	404	96
2006	414	86
2007	442	58
2008	342	158
2009	418	82
2010	442	58
2011	375	125
2012	417	83
2013	377	123
2014	426	74
2015	398	102
	Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	
	Kar (Adet)	Zarar (Adet)
2013	460	40
2014	480	20
2015	483	17

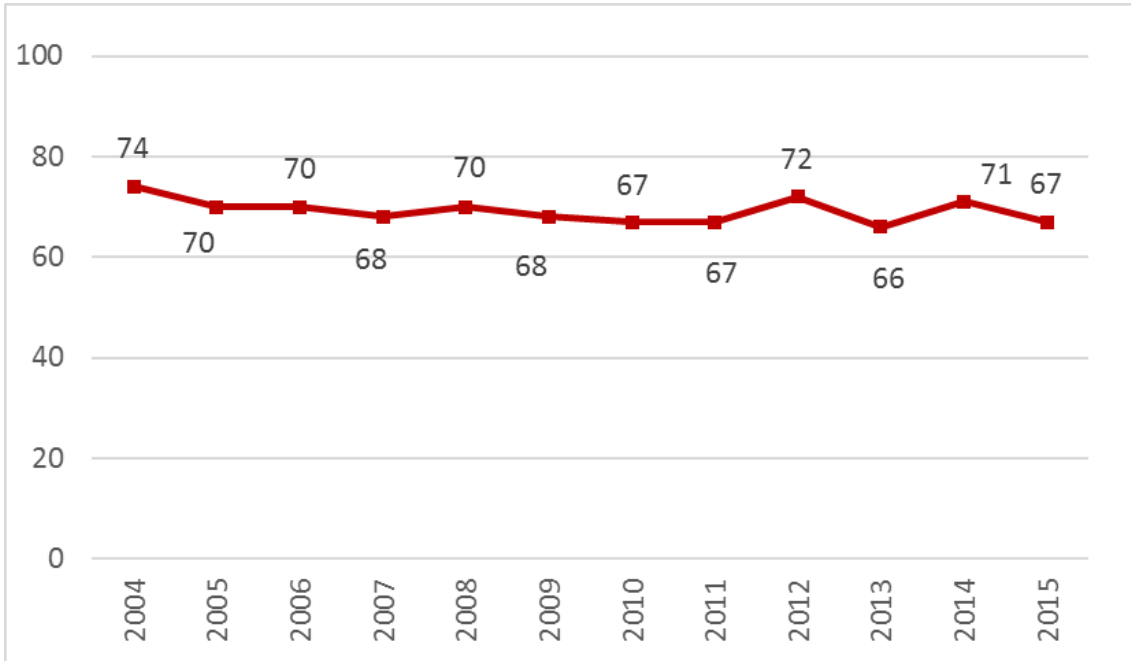
İSO İkinci 500'ün FAVÖK verileri karlı şirket sayısında iyileşmeye işaret etti. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kara göre 2014 yılında 480 olan karlı şirket sayısının 2015 yılında 483 şirkete çıktığı görüldü. Dönem kar ve zarar toplamı açısından ise 398 şirket kar ederken, 102 kuruluş da zarar ettiğini açıkladı.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Çalışan Sayısı ve Ödenen Maaş ve Ücretler

	2014	2015	Değişim (%)
Çalışan Sayısı (Kişi)	224.437	218.601	-2,6
Ödenen Maaş ve Ücretler	7.815.928.382	8.741.395.220	11,8

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu kapsamındaki istihdam ve ücret hareketlerine bakıldığında ücretler yüzde 11,8 oranında arttı. 2014 yılında 224 bin 437 olan istihdam da 2015'te 218 bin 601 olarak gerçekleşti.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nda Yabancı Sermaye Paylı Kuruluş Sayısı (Adet)

İSO İkinci 500 içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı son 12 yıldır 75 ile 65 arasında gidip geliyor. İSO İkinci 500'de yabancı sermaye paylı kuruluş sayısı 2015 yılında 67 oldu.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015 Yılı'nın En Büyük 10 Sanayi Kuruluşu

2014 Sıra No	2015 Sıra No	Kuruluş	Üretimden Satışlar (Net) (TL)
42	1	Emas Makina	223.717.900
120	2	Or-Pa Pazarlama ve Tekstil	223.667.994
+	3	Güçlü Fındık	223.170.845
-	4	Enka Süt	222.183.704
22	5	Çetinkaya Mensucat	221.942.187
20	6	Eruslu Tekstil	221.616.760
-	7	Çağ Çelik Demir	221.133.979
-	8	Femaş Metal	221.035.410
61	9	Ekiciler Süt	220.244.962
28	10	Sıddık Kardeşler Haddecilik	219.909.606

Not: (+) işareti yeni giren kuruluşları, (-) işareti geçen yıla göre İSO Birinci 500'den İSO İkinci 500'e düşen veya adının açıklanmasını istemeyen kuruluşları göstermektedir.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında 2015 yılında üretimden satışlara göre ilk sırada 223 milyon 718 bin liralık üretimden net satışlarıyla Emas Makina yer aldı. Emas'ı 223 milyon 668 bin lira ile Or-pa Pazarlama ve Tekstil izledi. Üçüncülük, 223 milyon 171 bin lira ile Güçlü Fındık'ın oldu.

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2015 Yılı'nın En Fazla İhracat Yapan 10 Sanayi Kuruluşu

2014 Sıra No	2015 Sıra No	Kuruluş	İhracat (Bin \$)
2	1	ATK Tekstil	84.739
6	2	TYH Uluslararası Tekstil	80.540
-	3	-	-
-	4	Femaş Metal	73.684
-	5	-	-
13	6	Mioro Hediyelik Eşya	72.389
3	7	Cevher Döküm	70.386
-	8	Park Elektrik	66.264
22	9	Ozanteks Tekstil	65.000
-	10	Unat Yağ	64.170

Not: (-) işareti geçen yıla göre İSO Birinci 500'den İSO İkinci 500'e düşen veya adının açıklanmasını istemeyen kuruluşları göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, İSO İkinci 500 Büyük'ün ihracatı, 2015'te 7,9 milyar dolar olarak gerçekleşti. En yüksek ihracat yapan şirketler sıralamasında, 84 milyon 739 bin dolarlık ihracatıyla ATK Tekstil birinci oldu. TYH Uluslararası Tekstil 80 milyon 540 dolar ile ikinci sırada yer alırken, üçüncü sıradaki şirket isminin açıklanmasını istememiştir.

LİSTEYE 86 YENİ ŞİRKET GİRDİ

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun özel sektör/kamu dağılımında bir önceki yıla göre bir değişiklik olmadığı ve kamu kuruluşu sayısının yine altıda kaldığı gözlenirken İSO İkinci 500'den İSO Birinci 500'e çıkan firma sayısı 38 oldu. Bu yıl İSO İkinci 500 listesine 86 yeni firma girdi. Bunlardan 24 tanesini İSO Birinci 500'den İSO İkinci 500'e düşen sanayi kuruluşları oluşturuyor. Bu arada listeye bu yıl İSO 1000 dışından giren yeni firma sayısı 62 olarak gerçekleşti.

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu verileri de tıpkı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu gibi, kendi içinde çok farklı bilgiler ve sonuçlar

içermektedir. Geçen ay İSO 500 verilerini açıklarken vurgulandığı gibi; İSO İkinci 500 Büyük verileri ile ilgili de geçmiş yıllardaki araştırmaların ışığında yeni bir araştırma serisi başlatılacaktır. Yani hem İSO 500 ve hem de İSO İkinci 500 için tematik konularda check-up yapılacaktır. Bu çerçevede araştırmaların daha spesifik konulardaki çarpıcı sonuçları önümüzdeki aylarda kamuoyu ile paylaşılacaktır.